

<i>Rodzaj dokumentu:</i>	Zasady oceniania rozwiązań zadań
<i>Egzamin:</i>	Egzamin maturalny
<i>Przedmiot:</i>	Język polski
<i>Poziom:</i>	Poziom podstawowy
<i>Formy arkusza:</i>	EPOP-P1_P2-100-2208, EPOP-P1_P2-300-2208, EPOP-P1_P2-400-2208, EPOP-P1_P2-Q00-2208 EPOU-P1_P2-100-2208
<i>Termin egzaminu:</i>	Termin poprawkowy – 23 sierpnia 2022 r.
<i>Data publikacji</i>	9 września 2022 r.

Uwaga.

Akceptowane są wszystkie odpowiedzi merytorycznie poprawne, spełniające warunki zadania.

Nr zadania	Poprawne odpowiedzi	Zasady oceniania
1.1.	Przykładowe odpowiedzi • Dzięki krytyce literackiej czytelnik wie, które książki warto przeczytać. • Krytyka literacka pomaga czytelnikowi zrozumieć dzieło literackie. • Krytyka literacka rejestruje na bieżąco nowe zjawiska w życiu literackim i je ocenia. • Krytyka literacka pomaga odkrywać możliwości kreacyjne literatury. • Krytyka literacka rozwija naszą wiedzę o literaturze. • Krytyka literacka pomaga człowiekowi pojąć bogactwo zjawisk literackich (jest przewodnikiem po świecie literatury).	1 pkt – sformułowanie trafnego argumentu. 0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.
1.2.	Przykładowe odpowiedzi • Nauka jest obiektywna, a krytyka literacka subiektywna. • Nauka opisuje rzeczywistość, ale jej nie ocenia. Krytyka literacka zajmuje się ocenianiem dzieł literackich.	1 pkt – poprawne podanie różnicy. 0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.
2.	Przykładowe odpowiedzi • Kierowanie się przez krytyka własnymi upodobaniami powoduje subiektywizm w ocenie dzieła literackiego. • Wyrażanie schematycznych i oczywistych dla odbiorców poglądów na temat książek, co może spowodować, że krytyk straci na popularności, bo odbiorcy będą w stanie przewidzieć jego reakcję na nową książkę / jak oceni nową książkę. • Odbieranie i wartościowanie literatury w sposób schematyczny/ według stałego klucza interpretacyjnego, co może utrudnić odkrycie nowatorskich książek.	2 pkt – trafne podanie dwóch pułapek i poprawne wyjaśnienie, na czym każda z nich polega. 1 pkt – trafne podanie jednej pułapki i poprawne wyjaśnienie, na czym ta pułapka polega. 0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi. <i>Uwaga.</i> <i>Żeby wyjaśnić, na czym polega pułapka zawodowa, na jaką narażony jest krytyk, zdający musi podać skutki działania krytyka, które uznaje za pułapkę.</i>
3.	Przykładowe odpowiedzi • Przedmiotem oceny krytyka literackiego jest literatura, dlatego wyspa oznacza wyjątkową książkę, którą napotkał. • Oryginalne dzieło literackie, które przeczytał krytyk literacki i które spowodowało, że zmienił swoje założenia dotyczące wartościowania dzieł literackich. • Tekst literacki, który przekroczył dotychczasowe wyobrażenia krytyka o literaturze.	1 pkt – poprawne wyjaśnienie. 0 pkt – odpowiedź niepełna lub niepoprawna albo brak odpowiedzi.

	Wyspa to zjawisko literackie lub doświadczenie czytelnicze krytyka, które zmusiło go do przewartościowania poglądów czy upodobań.	
4.	Poprawna odpowiedź PRAWDA PRAWDA FAŁSZ	2 pkt – trzy poprawne odpowiedzi. 1 pkt – dwie poprawne odpowiedzi. 0 pkt – odpowiedź niepełna lub niepoprawna albo brak odpowiedzi.
5.	Poprawna odpowiedź A	1 pkt – odpowiedź poprawna. 0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.
6.	Przykładowa odpowiedź Małgorzata Łukasiewicz w tekście mówi o funkcji i wartości krytyki literackiej. Autorka tekstu wskazuje cechy, które powinny charakteryzować dobrego krytyka i przekonuje, że pełni on funkcje służebne wobec literatury i jej odbiorców. Dlatego musi się wyróżniać wysokimi kompetencjami czytelniczymi i ustalonymi poglądami na tematy literackie. Jednak osiąga mistrzostwo dopiero wtedy, gdy potrafi zakwestionować swoje poglądy, natknąwszy się na wyjątkową książkę. [60 wyrazów] Inne przykładowe określenia tematu tekstu: - specyfika pracy krytyka literackiego - wartościowanie literatury przez krytykę literacką - specyfika czytania literatury przez krytyka.	3 pkt – ze streszczenia wynika, jaki jest temat tekstu i co na ten temat powiedziano w tekście; adekwatny poziom uogólnienia; streszczenie logicznie spójne; właściwa liczba słów. 2 pkt – ze streszczenia wynika, jaki jest temat tekstu i co na ten temat powiedziano w tekście; ALE zaburzenia dotyczące poziomu uogólnienia LUB logicznej spójności streszczenia. 1 pkt – ze streszczenia wynika, jaki jest temat tekstu i co na ten temat powiedziano w tekście; ALE zaburzenia dotyczące poziomu uogólnienia ORAZ logicznej spójności streszczenia. 0 pkt – inna odpowiedź lub brak odpowiedzi.
7.	Poprawna odpowiedź FAŁSZ PRAWDA PRAWDA	2 pkt – trzy poprawne odpowiedzi. 1 pkt – dwie poprawne odpowiedzi. 0 pkt – odpowiedź niepełna lub niepoprawna albo brak odpowiedzi.

8.	Przykładowe odpowiedzi - Narracyjność gier komputerowych polega na tym, że gry stanowią opowieść. - Polega na tym, że gry komputerowe mają fabułę. - Narracyjność gier polega na ich tekstowości (tekstowym charakterze).	1 pkt – poprawne wyjaśnienie. 0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.
9.	Przykładowe odpowiedzi - Historia w grze komputerowej jest opowiadana dynamicznie – poprzez zmianę planów, podobnie jak w filmie. - Gry komputerowe jako opowieść są wynikiem czyjegoś montażu, podobnie jak filmy.	1 pkt – poprawne wyjaśnienie. 0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi.
10.	Przykładowe odpowiedzi - W fabule gier komputerowych wykorzystują – najczęściej zapośredniczone z filmów lub komiksów – motywy literackie. - W fabule gier komputerowych wykorzystują wątki kultury popularnej. - W grach komputerowych pojawiają się bohaterowie literaccy zapośredniczeni z adaptacji filmowych książek. - Budują fabułę gry w oparciu o audiowizualną lub komiksową wersję utworu literackiego. - Zapożyczają z literatury narracyjność jako sposób mówienia.	1 pkt – poprawne wyjaśnienie. 0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.
11.1.	Poprawna odpowiedź Autor: Bolesław Prus Tytuł: „Lalka”	1 pkt – poprawne podanie nazwiska autora i tytułu utworu. 0 pkt – odpowiedź niepełna lub niepoprawna albo brak odpowiedzi. <i>Uwagi.</i> <i>Uznaje się odpowiedzi B. Prus, Prus, Aleksander Głowacki.</i> <i>Pomyłka w imieniu lub nazwisku autora skutkuje przyznaniem 0 pkt.</i>

11.2.	Przykładowa odpowiedź - Narracja służy nakreśleniu kontekstu wydarzeń, ponieważ podane daty oraz przytoczone wydarzenia polityczne pozwalają na umieszczenie wydarzeń z powieści w określonym czasie historycznym. - Narracja <u>wprowadza również w akcję powieści</u>, ponieważ poprzez opis zachowania i wypowiedzi mieszkańców Krakowskiego Przedmieścia czytelnik poznaje głównego bohatera, Stanisława Wokulskiego, i dowiaduje się, że jego losy są dla rozmówców równie ważne, jak wydarzenia polityczne na świecie. - Narracja <u>pełni funkcję informacyjną</u>. Z podanego fragmentu czytelnik dowiaduje się, kiedy rozpoczyna się akcja utworu, uzyskuje także informacje na temat kontrowersyjności postępowania Stanisława Wokulskiego.	2 pkt – poprawne określenie dwóch funkcji narracji wraz uzasadnieniem każdej z nich. 1 pkt – poprawne określenie jednej funkcji narracji wraz uzasadnieniem. 0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi. <i>Uwagi.</i> <i>W przypadku błędu rzeczowego dotyczącego „Lalki” Bolesława Prusa przyznaje się 0 punktów.</i> <i>Jeżeli w zadaniu 11.1. zdający poda niewłaściwy tytuł utworu, to za zadanie 11.2 przyznaje się 0 pkt. Jeżeli w zadaniu 11.1. zdający poda właściwy tytuł, ale błędnie określi autora ALBO nie wypełni części 11.1, to sprawdza się i ocenia rozwiązanie zadania 11.2.</i>
12.	Poprawna odpowiedź 1A 2C 3D	1 pkt – trzy poprawne przyporządkowania. 0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi.
Razem:		20

Zadanie 13. (0–50)

**Temat 1. Czy w życiu możliwe jest zadośćuczynienie za popełnione przewinienia?
Rozważ problem i uzasadnij swoje zdanie, odwołując się do fragmentu *Pana Tadeusza*, całego utworu Adama Mickiewicza oraz do wybranego tekstu kultury. Twoja praca powinna liczyć co najmniej 250 wyrazów.**

Wskazówki do tematu nr 1.

- Teza musi być zgodna z poleceniem, fragmentem *Pana Tadeusza*, odniesieniem do całości utworu oraz z przywołanym tekstem kultury.
- Uzasadnienie powinno wynikać z interpretacji załączonego fragmentu, odwołania do całości *Pana Tadeusza* i wybranego tekstu kultury, a odwołania te muszą być funkcjonalne dla argumentacji, nie mogą być prostym streszczeniem.
- W przypadku *Pana Tadeusza* i innych utworów oznaczonych gwiazdką w podstawie programowej błąd rzeczowy może mieć charakter błędu kardynalnego.

Temat 2. Czy człowiek marzy o piękniejszym świecie, czy stara się zmieniać ten, w którym żyje? Rozważ problem i uzasadnij swoje zdanie, odwołując się do fragmentów *Ludzi bezdomnych* Stefana Żeromskiego oraz do wybranych tekstów kultury. Twoja praca powinna liczyć co najmniej 250 wyrazów.

Wskazówki do tematu nr 2.

- Teza musi być zgodna z poleceniem, fragmentem tekstu oraz z przywołanymi tekstami kultury.
- Uzasadnienie powinno wynikać z interpretacji załączonego fragmentu i odwołania do wybranych tekstów kultury, a odwołania te muszą być funkcjonalne dla argumentacji, nie mogą być prostym streszczeniem.
- W przypadku utworów oznaczonych gwiazdką w podstawie programowej błąd rzeczowy może mieć charakter błędu kardynalnego.

Kryteria oceny rozprawki

A	Sformułowanie stanowiska wobec problemu podanego w poleceniu	B	Uzasadnienie
6	Stanowisko jest adekwatne do problemu podanego w poleceniu	18	Uzasadnienie trafne i precyzyjne
		12	Uzasadnienie trafne i częściowe
3	Stanowisko jest częściowo adekwatne do problemu podanego w poleceniu	8	Uzasadnienie trafne
		4	Uzasadnienie częściowe
0	Stanowisko jest nieadekwatne lub brak stanowiska	0	Brak uzasadnienia

UWAGA

Jeśli w kategorii A praca uzyskała punkty, a w kategorii B – 0 punktów, egzaminator nie przyznaje punktów w pozostałych kategoriach. Jeśli praca składa się z mniej niż trzech punktów, egzaminator przyznaje punkty tylko w kategoriach A, B i C. Pojawienie się rzeczowego błęd

C	Poprawność rzeczowa	D	Zamysł kompozycyjny	E	Spójność lokalna	F	Styl tekstu	G	Poprawność językowa	H	Poprawność zapisu
4	Brak błędów rzeczowych	6	Kompozycja funkcjonalna	2	Pełna spójność wypowiedzi lub nieznaczne zaburzenia spójności	4	Styl stosowny	6	Brak błędów lub nieliczne błędy nierażące	4	Zapis w pełni poprawny lub nieliczne błędy nierażące
2	Nie więcej niż jeden błąd rzeczowy	3	Zaburzenia funkcjonalności kompozycji	1	Znaczne zaburzenia spójności	2	Styl częściowo stosowny	3	Liczne błędy nierażące lub nieliczne błędy rażące	2	Liczne błędy nierażące lub nieliczne błędy rażące
0	Błędy rzeczowe	0	Brak zamysłu kompozycyjnego	0	Wypowiedź niespójna	0	Styl niestosowny	0	Liczne błędy rażące	0	Liczne błędy rażące

ów, egzaminator nie przyznaje punktów w pozostałych kategoriach.

/, a w kategorii B – 0 punktów, egzaminator nie przyznaje punktów w pozostałych kategoriach.

w, egzaminator przyznaje punkty tylko w kategoriach A, B i C.

alnego dyskwalifikuje pracę – zdający otrzymuje 0 punktów.

Objaśnienia dotyczące kryteriów**A. Sformułowanie stanowiska**

stanowisko będące rozwiązaniem

Adekwatność to odpowiedź

postawę ambiwalentną wobec

Sformułowanie stanowiska

niepełnego zrozumienia tekstu

Wypowiedź argumentacyjna,

niezwiązane z poleceniem.

Sformułowanie stanowiska na

B. Uzasadnienie stanowiska

Uzasadnienie nie musi być zgodne

Uzasadnienie:

– **pogłębione** to uzasadnienie

– **trafne** zawiera logicznie

Szerokość uzasadnienia oceniane

w poleceniu.

Uzasadnienie jest:

– **szerokie**, jeśli zdający traktuje

– **wąskie**, jeśli zdający traktuje

zadaniu tekstu lub nie precyzuje

– **częściowe**, jeżeli (a) nie wszystkie

argumenty są niepoparte

Wypowiedź argumentacyjna,

lub rozwija myśli niezwiązane z

C. Poprawność rzeczową to

uzasadnienie stanowiska w

Błąd kardynalny to błąd rzeczowy

interpretacyjnego przywołane

D. Kompozycja oceniana jest

Należy wziąć pod uwagę, czy

Wskazywanie

w postaci tezy lub hipotezy). Zdający powinien zrozumieć problem postawiony w poleceniu i sformułować

problemu. Stanowisko jest oceniane ze względu na to, czy jest **udaną próbą rozwiązania problemu**.

godność, współmierność) **stanowiska i problemu** (zdający może się zgodzić, nie zgodzić, zachować

problemu).

Jeżeli częściowo udaną próbą rozwiązania problemu jest skutkiem niepełnego zrozumienia problemu lub

jeżeli brak stanowiska, może zawierać jedynie streszczenie tekstu, biografię autora itp. lub rozwijać myśli

stanowić wyodrębnionej części rozprawki.

oceniane ze względu na to, czy jest **trafne**, czy jest **szerokie** i czy jest **pogłębione**.

jeżeli wyodrębnioną częścią rozprawki.

którym zdający **wnikliwie** odniósł się w rozwinięciu do **wszystkich elementów** polecenia,

nie argumenty (czyli stwierdzenia poparte przykładami) za przyjętym rozwiązaniem problemu.

na podstawie tego, czy zdający w swojej wypowiedzi odniósł się do wszystkich elementów wskazanych

odniósł się do wszystkich elementów wskazanych w poleceniu,

odniósł się tylko do niektórych elementów wskazanych w poleceniu (np. nie odniósł się do podanego w

innego tekstu kultury),

argumentów nie można uznać za logicznie poprawne wobec przyjętego stanowiska lub (b) niektóre

argumentami, lub (c) niektóre argumenty są wzajemnie sprzeczne.

jeżeli **brak uzasadnienia**, nie zawiera logicznie poprawnych argumentów za przyjętym rozwiązaniem problemu

stanowiskiem.

oceniane na podstawie liczby błędów rzeczowych. Pomyłki (np. w nazwach własnych lub datach) niewpływające na

problemu uważa się za usterki, a nie błędy rzeczowe.

świadczący o nieznanym (1) tekstu kultury, do którego odwołuje się zdający, oraz (2) kontekstu

z zdającego.

ze względu na **funkcjonalność segmentacji i uporządkowanie tekstu** zgodnie z gatunkiem wypowiedzi.

czy zostały wyodrębnione – językowo i graficznie – części pracy oraz akapity niezbędne dla jasnego

Temat 3. Zinterpretuj podany utwór. Postaw tezę interpretacyjną i ją uzasadnij. Twoja praca powinna liczyć co najmniej 250 wyrazów.

(Zbigniew Herbert, *Pan Cogito a ruch myśli*)

Wskazówki do tematu 3.

- Koncepcja interpretacyjna musi być widoczna w pracy, choć nie musi być wyrażona w formie tezy, może wynikać pośrednio z wyводу.
- Przywołany przez zdającego kontekst powinien być sfunkcjonalizowany (nawiązujący do tekstu i pogłębiający koncepcję interpretacyjną). Nie wystarczy samo wskazanie lub hasłowe odwołanie się do niego.
- Proste odczytanie (parafrazowanie, streszczanie) utworu nie jest jego interpretacją.

Kryteria oceny interpretacji utworu

A	Koncepcja interpretacyjna	B	Utracone punkty
9	Koncepcja niesprzeczna z utworem, spójna i obejmująca sensy niedosłowne	15	Utracone punkty
6	Koncepcja niesprzeczna z utworem, ale niespójna i/lub obejmująca w większości znaczenia dosłowne	10	Utracone punkty
3	Koncepcja częściowo sprzeczna z utworem	5	Utracone punkty
0	Brak koncepcji lub koncepcja całkowicie sprzeczna z utworem	0	Brak uwagi

UWAGA

Jeśli w kategorii A praca uzyskała punkty, a w kategorii B – 0 punktów, egzaminator nie przyznaje punktów w pozostałych kategoriach.
Jeśli praca składa się z mniej niż trzech punktów, egzaminator przyznaje punkty tylko w kategoriach A, B i C.
Pojawienie się rzeczowego błęd

etyckiego

nie	C	Poprawność rzeczowa	D	Zamysł kompozycyjny	E	Spójność lokalna	F	Styl tekstu	G	Poprawność językowa	H	Poprawność zapisu
9	4	Brak błędów rzeczowych	6	Kompozycja funkcjonalna	2	Pełna spójność wypowiedzi lub nieznaczne zaburzenia spójności	4	Styl stosowny	6	Brak błędów lub nieliczne błędy nierzające	4	Zapis w pełni poprawny lub nieliczne błędy nierzające
6	2	Nie więcej niż jeden błąd rzeczowy	3	Zaburzenia funkcjonalności kompozycji	1	Znaczne zaburzenia spójności	2	Styl częściowo stosowny	3	Liczne błędy nierzające lub nieliczne błędy rażące	2	Liczne błędy nierzające lub nieliczne błędy rażące
3												
0	0	Błędy rzeczowe	0	Brak zamysłu kompozycyjnego	0	Wypowiedź niespójna	0	Styl niestosowny	0	Liczne błędy rażące	0	Liczne błędy rażące

ów, egzaminator nie przyznaje punktów w pozostałych kategoriach.

7, a w kategorii B – 0 punktów, egzaminator nie przyznaje punktów w pozostałych kategoriach.

w, egzaminator przyznaje punkty tylko w kategoriach A, B i C.

alnego dyskwalifikuje pracę – zdający otrzymuje 0 punktów

Objaśnienia dotyczące kryteriów

A. Koncepcja interpretacji (wyrażonym np. w postaci tezy, która może być **spójna**, a także czy zdający **Koncepcja może być:**

- **częściowo sprzeczna** z
- **całkowicie sprzeczna** z
- **spójna**, gdy obejmuje i
- **niespójna**, gdy jest fragm

Brak koncepcji to brak śladu np. streszczeniem. Koncepcja

B. Uzasadnienie interpretacji
Uzasadnienie może być:

- **trafne**, jeśli zawiera wyłącznie
- **częściowo trafne**, jeśli
- **pogłębione**, jeśli znajduje
- **niepogłębione**, gdy zawiera

C. Poprawność rzeczowa o koncepcję interpretacyjną uwzględnia

Błąd kardynalny to błąd rzeczowy interpretacyjnego przywołanie

D. Kompozycja jest oceniana gatunkiem wypowiedzi. Należy

Wskazywanie interpretacji utworu poetyckiego

efektem poszukiwania przez zdającego całościowego sensu utworu, tzn. jest pomysłem na jego odczytanie (potezy interpretacyjnej). Ocenia się ją ze względu na to, czy jest **niesprzeczna z utworem** i czy jest do sensów niedosłownych interpretowanego utworu, czy czyta go jedynie na poziomie dosłownym.

– **trafne**, jeśli jedynie we fragmentach (lub fragmencie) znajduje potwierdzenie w tekście.

– **nietrafne**, jeśli nawet we fragmentach (lub fragmencie) nie znajduje potwierdzenia w tekście.

– **całkowicie trafne**, jeśli całość odszukane przez piszącego sensy utworu.

– **niecałkowicie trafne**, tzn. rekonstruuje pojedyncze sensy cząstkowe (np. z poszczególnych strof tekstu) bez wskazania, czy zawiera luźno powiązane, niepowiązane lub wzajemnie wykluczające się odczytania sensu utworu (czyli utworu).

– **nietrafne**, jeśli poszukiwanie sensu utworu (całościowego i/lub sensów cząstkowych) – praca nie jest interpretacją, interpretacyjna nie musi stanowić wyodrębnionej części pracy, może wynikać z jej całościowej wymowy. Oceniane ze względu na to, czy jest **trafne** i czy jest **pogłębione**.

Argumenty powiązane z tekstem argumenty za odczytaniem sensu utworu. Argumenty muszą wynikać z tekstu, tzn. należy wywodzić się z formy lub/i treści tekstu.

- oprócz argumentów niepowiązanych z tekstem lub/i niewynikających ze sfunkcjonalizowanej analizy – każdy jeden argument powiązany z tekstem i wynikający ze sfunkcjonalizowanej analizy.
- argumenty nie tylko w tekście, ale także w kontekstach (np. biograficznym, historycznoliterackim, kulturowym) – powinien choć częściowo rozwinąć przywołany kontekst, aby uzasadnić jego pojawienie się.
- argumenty powiązane z tekstem i kontekstem. Wszystkie argumenty muszą być

– **trafne** na podstawie liczby błędów rzeczowych. Pomyłki (np. w nazwach własnych lub datach) niewpływające na ocenę, a nie błędy rzeczowe.

– **nietrafne**, jeśli argumenty dotyczą o nieznanym (1) tekstu kultury, do którego odwołuje się zdający, oraz (2) kontekstu z zdającego.

– **całkowicie trafne** ze względu na **funkcjonalność segmentacji i uporządkowanie tekstu** zgodnie z wybranym przez ucznia kontekstem: pod uwagę, czy w tekście zostały wyodrębnione – językowo i graficznie – części pracy oraz akapity

niezbędne dla jasnego przed są logicznie oraz konsekwentnie. Kompozycja jest **funkcjonalna** i realizowanymi w tekście funkcjonalna.

E. Spójność lokalną ocenia sąsiedztwie zdaniami w akapicie ze sobą ani logicznie, ani gramatycznie.

F. Styl tekstu ocenia się ze względu na **Styl** uznaje się za:

- **stosowny**, jeśli zachowuje wypowiedzi, sytuacji egzaminacyjnej, odstępstwa od stosowności
- **częściowo stosowny** jeśli w wypowiedzi pojawiają się mieszanie różnych stylów
- **niestosowny**, jeśli wypowiedź wypracowania nie jest

G. Poprawność językowa ocenia poprawność fleksyjnych i stylistycznych.

Błąd stylistyczny to konstrukcja w jakim tekst jest pisany, np. składniowe. Błędów logicznych

I. Poprawność zapisu ocenia poprawność (błędy interpunkcyjnej w zapisie słów) i klasyfikacja błędów interpunkcyjnych

ia koncepcji interpretacyjnej i uzasadniających ją argumentów, a także czy wyodrębnione części i akapity są rządzone (bez luk i zbędnych powtórzeń).

podział tekstu na segmenty (części) i ich porządek (układ) są ściśle powiązane z porządkiem treści merytorycznymi. Odejście od zasady trójdzielnej kompozycji nie jest błędem, jeśli segmentacja jest

podstawie zgodności logicznej i gramatycznej między kolejnymi, znajdującymi się w bezpośrednim naczyniu zaburzenia spójności wypowiedzi to np. akapity zbudowane z sekwencji zdań niepowiązanych (potok luźnych myśli, skojarzeń).

na **stosowność**.

zasada *decorum* (dobór środków językowych jest celowy i adekwatny do wybranego przez ucznia gatunku literackiego, tematu i intencji wypowiedzi oraz odmiany pisanej języka). Dopuszcza się drobne, sporadyczne

wypowiedzi, w której zdający niefunkcjonalnie łączy różne style, nie kontroluje jednolitości stylu, np. mieszanie i konstrukcje z języka potocznego, nieoficjalnego, wtręty ze stylu urzędowego, nadmierna metaforyka. Wypowiedzi uznaje się za uzasadnione, jeśli jest funkcjonalne.

Wypowiedź zawiera np. wulgaryzmy lub ma charakter obraźliwy.

Wypowiedź zgodny z upodobaniami stylistycznymi egzaminatora.

Wypowiedź jest ze względu na **liczbę** i **wagę** błędów składniowych, leksykalnych, słowotwórczych, frazeologicznych,

niezgodna z normą językową, ale niewłaściwa w sytuacji, w której powstaje tekst, oraz nieodpowiednia dla stylu, np. nadużycie, metafora, niefunkcjonalny kolokwializm, wulgaryzm, nieuzasadnione powtórzenie leksykalne lub inne błędy stylistyczne.

Wypowiedź ze względu na **liczbę** błędów ortograficznych i interpunkcyjnych (szacowaną odpowiednio do objętości wypowiedzi). Za **błąd rażący** uznaje się błąd, który polega na naruszeniu ogólnej reguły ortograficznej lub interpunkcyjnej z o wysokiej frekwencji. Ewentualne wątpliwości rozstrzygają ustalenia Rady Języka Polskiego z 2016 r. Jerzego Podrackiego.

USTALENIA DOTYCZĄCE BŁĘDÓW ORTOGRAFICZNYCH W PRACACH MATURALNYCH Z JĘZYKA POLSKIEGO

Komisja Dydaktyczna Rady Języka Polskiego ustaliła, że podstawą podziału błędów ortograficznych na błędy rażące i błędy drugorzędne są reguły ortograficzne. Do błędów ortograficznych rażących zaliczono:

- błędy w zakresie pisowni wyrazów z ó-u, rz-ż (w tym wyjątki od pisowni rz po spółgłoskach), *ch-h*;
- błędy w zakresie pisowni *nie* z różnymi częściami mowy;
- błędy pisowni zakończeń *-ji*, *-ii*, *-i*;
- błędy w pisowni wielką i małą literą (z wyjątkiem pisowni przymiotników dzierżawczych);
- błędy w zakresie pisowni cząstki *-by* z osobowymi formami czasownika;
- błędy w zapisie przedrostków *roz-*, *bez-*, *wes-*, *wz-*, *ws-*;
- błędy w pisowni nosówek (*ą*, *ę*) oraz połączeń *om*, *on*, *em*, *en*.

Pozostałe odstępstwa od reguł ortograficznych, w tym m.in.: pisownię wyrazów przymikowych, dzielenie wyrazów przy przenoszeniu do nowej linii, pisownię zakończeń *-ski*, *-cki*, *-dzki*, *-stwo*, *-wstwo*; pisownię przedrostków *z-*, *s-*, *ś-*; pisownię *-by* z pozostałymi częściami mowy postanowiono traktować jako błędy drugorzędne.

USTALENIA DOTYCZĄCE BŁĘDÓW INTERPUNKCYJNYCH W PRACACH MATURALNYCH Z JĘZYKA POLSKIEGO

1. Rażące błędy interpunkcyjne:

- a) postawienie jakiegokolwiek znaku interpunkcyjnego na początku wiersza
- b) brak znaku interpunkcyjnego (głównie: kropki, wykrzyknika, pytajnika) na końcu wypowiedzenia pojedynczego lub złożonego
- c) pominięcie przecinka w wypowiedzeniu złożonym, w którym części składowe są połączone bezpośrednio (np. *On idzie do kina, ja zostaję w domu.*)
- d) pominięcie przecinka w wypowiedzeniu złożonym podrzędnie – przed spójnikiem (również z przymkiem), zaimkiem, a także przed częścią nadrzędną (np. *Idź tam, dokąd ci każą.*)
- e) pominięcie przecinka przed imiesłowem zakończonym na *-ąc*, *-szy*
- f) pominięcie pierwszego przecinka (lub obu) w wypowiedzeniu złożonym podrzędnie z częścią składową wplecioną (z tzw. zdaniem albo wyrażeniem wtrąconym) (np. *Auto, które oglądał, było za drogie.*)
- g) w wypowiedzeniu złożonym współrzędnie – pominięcie przecinka przed spójnikami przeciwstawnymi, wynikowymi, synonimicznymi (czyli łącznymi), np. *ale*, *lecz*, *jednak*, *więc*, *dlatego*, *czyli*, *to jest*, *to znaczy*, a także postawienie przecinka przed spójnikami łącznymi, rozłącznymi, wyłączającymi, np. *i*, *oraz*, *albo*, *lub*, *ani*, *ni*. Te same przepisy obowiązują w wypowiedzeniu pojedynczym – między składnikami połączonymi spójnikami
- h) pominięcie przecinka w zdaniu złożonym porównawczym (np. *Jest mądrzejszy, niż myślałam.*)
- i) postawienie dwukropka, przecinka lub średnika po skrócie, po którym należy postawić kropkę, także po takim skrócie, po którym kropki się nie stawia

- j) brak kropki po skrócie, po którym należy ją postawić, lub postawienie kropki po skrócie, po którym jej się nie stawia
 - k) brak przecinka między jednorodzinnymi (równorzędnymi) składnikami (częściami zdania) szeregu, którego części składowe nie są połączone spójnikami, a także brak spójnika między składnikami powtórzonymi (np. *Kupiła w sklepie mąkę, cukier i inne produkty.*)
 - l) brak dwukropka przed przytoczeniem cudzych lub własnych słów
 - m) brak dwukropka przy wymienianiu tytułu dzieła, nazwy, terminu, jeżeli nie są one w tekście w inny sposób wyróżnione (np. kursywą lub cudzysłowem)
 - n) brak myślnika (otwierającego i zamykającego), ujmującego wyrazy lub wypowiedzenia wtrącone (*Uwaga: tę samą funkcję pełnią nawiasy albo przecinki*)
 - o) brak myślników (lub myślnika) wydzielających człony wtrącone w cytowany tekst oraz tekst odautorski w partiach dialogowych
 - p) brak cudzysłowu w tytułach publikacji, cytowanych wyrazach, zdaniach i wyrażeniach, jeżeli nie są one wyróżnione inaczej (np. kursywą).
2. Trzy błędy interpunkcyjne drugorzędne liczone są jako jeden błąd rażący.

INFORMACJA O ZASADACH OCENIANIA PRAC Z JĘZYKA POLSKIEGO UCZNIÓW ZE STWIERDZONYMI DYSFUNKCJAMI

W pracy maturalnej z języka polskiego autorstwa zdającego, u którego stwierdzono dysleksję i dysortografię, nie należy uwzględniać w ocenie następujących błędów:

- a) zmienionej kolejności liter w wyrazach,
- b) wstawionych dodatkowo liter w wyrazie, opuszczonych lub przestawionych liter,
- c) opuszczonego początku lub końca wyrazu,
- d) występowania w wyrazach głosek dźwięcznych zamiast bezdźwięcznych i odwrotnie,
- e) mylenia głosek „j” i „i”, głosek nosowych z końcówką fleksyjną, np.: *ę-em, ą-om*,
- f) mylenia przedrostków z przyimkami, np.: *pode szły*; błędnego zapisywania przyimków z rzeczownikami i przysłówkami, np.: *wklasie, zachwilę, napewno*,
- g) niewłaściwego zapisu spółgłosek miękkich, np.: *rosinie* zamiast *rośnie*, *skosiny* zamiast *skośny*,
- h) błędnego stosowania lub niestosowania znaków interpunkcyjnych.